

ეკონომიკური სარგებელი პროფესიულ საგანმანათლებლო დანახარებებში მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამების დანერგვის პროცესში

ია ფირანიშვილი-გიგინეია

საქართველოს საპატრიარქოს წმ. ანდრია პირველწოდებულის
სახელობის ქართული უნივერსიტეტის დოქტორანტი

რეზიუმე

2017 წლიდან სსიპ განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნულ ცენტრის პროფესიული განათლების ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის ფარგლებში ფუნქციონირება დაიწყო საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2017 წლის 27 იანვრის N119 ბრძანებით დამტკიცებულმა „პროფესიული განათლების განვითარების ხელშეწყობის პროგრამის“ „მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამების დანერგვის ხელშეწყობის“ ქვეპროგრამამ [1,2].

იმისათვის, რომ საქართველოში, გრძელვადიან პერსპექტივაში შესაძლებელი გახდეს მსოფლიოში საუკეთესო პრაქტიკის მიხედვით დუალური მოდელის ყველა პრინციპის სრულყოფილად ამოქმედება, მიზანშეწონილია დაიწყოს საგანმანათლებლო სისტემისა და შრომით-სამართლებრივი სივრცის მომზადება, რაც გარკვეულ საკანონმდებლო და ინსტიტუციურ ცვლილებებს გულისხმობს. ამ მიზნით, პროფესიული განათლება საქართველოს მთავრობის ოთხპუნქტიანი გეგმის (სამთავრობო პროგრამა 2016-2020) ერთ-ერთ მთავარ პუნქტს წარმოადგენს, ხოლო პროფესიული განათლებისათვის - დუალური სწავლება მნიშვნელოვან სიახლეს, რომლის განხორციელებაშიც მთავარი როლი კერძო სექტორის ჩართულობას უკავია [2,33].

საკვანძო სიტყვები: პროფესიული განათლება, დუალური სწავლება, მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამა, საზოგადოებრივი კოლეჯი.

პირითაღი ტაქსტი

საქართველოს „პროფესიული განათლების განვითარების ხელშეწყობის პროგრამის“ „მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამების დანერგვის ხელშეწყობის“ ქვეპროგრამის ზოგად მიზანს წარმოადგენს მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამების დანერგვის პროცესების ხელშეწყობა, მათ შორის დუალური სწავლების პრინციპით. ხოლო სწავლების მიდგომის დანერგვა საჯარო-კერძო პარტნიორობის გზით. ამ მიდგომის საშუალებით, დამსაქმებლები სრულფასოვნად ჩაერთვებიან პროფესიული პროგრამების შემუშავებისა და განხორციელების, ასევე სტუდენტების შერჩევისა და შეფასების პროცესებში. ამავდროულად გაგრძელდება მოქნილი, მოდულური სწავლების მიდგომის დანერგვა, რაც მსურველებს საჭიროების შესაბამისად სრული მოდულური პროგრამის, ან ცალკეული მოდულების გავლის შესაძლებლობას სთავაზობს. ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია შრომის ბაზრის მოთხოვნების შესაბამისად, ზრდასრული მოქალაქეებისათვის უნარების სწრაფად განახლების შესაქმნელად [3,41].

საქართველოს კანონ-პროექტში პროფესიული განათლების შესახებ წერია შემდეგი: მუხლი 30. პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების განმახორციელებელი საგანმანათლებლო დაწესებულების ეკონომიკური საქმიანობა.

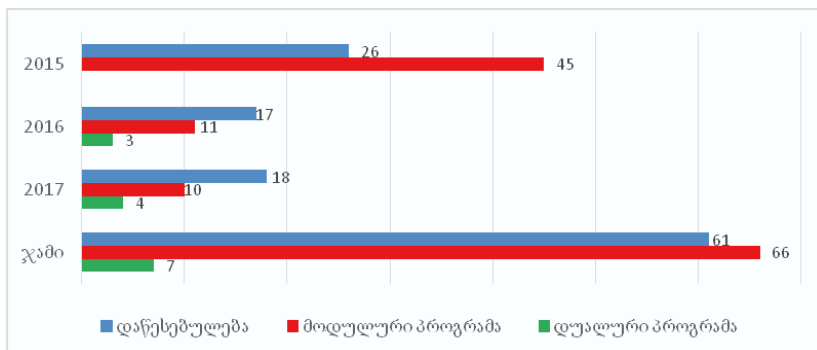
„სახელმწიფოს მიერ/მონაწილეობით დაფუძნებული პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების განმახორციელებელი საგანმანათლებლო დაწესებულება უფლებამოსილია განახორციელოს ეკონომიკური საქმიანობა, მათ შორის სასწავლო პროცესში შექმნილი პროდუქციის რეალიზაცია/ანაზღაურებადი მომსახურების გაწევა, ასევე მოიზიდოს საქართველოს კანონმდებლობით ნებადართული ფინანსური სახსრები, მათ შორის, მიიღოს შემოსავალი ისეთი ეკონომიკური საქმიანობიდან, რომელიც არ არის სახიფათო ადამიანის ჯანმრთელობისათვის და უარყოფითად არ მოქმედებს სწავლების ხარისხზე“ [4,12].

2015 წლის მონაცემებით, მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელების უფლება ავტორიზაციის გზით მოიპოვა 26 საგანმანათლებლო დაწესებულებამ. 54 დამტკიცე-

ბული პროგრამიდან ამოქმედდა 45 მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამა. 2016 წელს მათ რიცხვს დაემატა 17 საგანმანათლებლო დაწესებულება და 14 მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამა, მათ შორის 3 დუალური. 2017 წელს დაემატა 18 საგანმანათლებლო დაწესებულება, სწავლებაში ჩაეშვა 14 მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამა, მათ შორის 4 დუალური (იხილეთ დიაგრამა 1).

დღეისათვის ფიქსირდება პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების განმახორციელებელი 105 დაწესებულება, რომელთაგან 61 აქვს ავტორიზებული მოდულური/დუალური პროფესიული პროგრამები. 44 საგანმანათლებლო დაწესებულება ვალდებულია 2018 წლის განმავლობაში გადავიდეს მოდულურ/დუალური პროგრამებზე [1,22]. ამ მიდგომით, კვალიფიციური კადრების მოსამზადებლად სასწავლებელი და დამსაქმებელი გაინაწილებენ პროგრამით გათვალისწინებულ კომპეტენციებს. შესაბამისად, სტუდენტი თეორიულ ცოდნას სასწავლებელში, პრაქტიკულ უნარ-ჩვევებს კი პარალელურად, რეალურ სამუშაო გარემოში დამსაქმებლისგან მიიღებს.

მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამები
დიაგრამა 1

დღეს არსებული მაღალი უმუშევრობის პირობებშიც კი, დამსაქმებლებს უჭირთ საჭირო კადრის მოძიება, ისინი დიდ რესურსს

ხარჯავენ პერსონალის მომზადება - გადამზადებაში, რადგან საქართველოს პროფესიული განათლების სისტემა, კვლავ თეორიული მასალის მიწოდებაზეა ორიენტირებული. ახალგაზრდა სპეციალისტებს არ აქვთ წარმოებებში სავალდებულო პრაქტიკული გამოცდილების მიღების შესაძლებლობა.

განათლების დუალური მოდელი გზას უხსნის დამსაქმებლის ჩართულობას პროფესიული განათლების მიწოდების პროცესში; პასუხისმგებლობათა გადანაწილების გზით ცალსახად და არსებითად ამცირებს სახელმწიფოს ხარჯებს სტუდენტის პროფესიული კვალიფიკაციის მისაღებად; ეხმარება და ზრდის სერვისის მიწოდების ეფექტიანობის მაჩვენებელს, რაც გრძელვადიან პერიოდში უზრუნველყოფს შესაბამისობას მოთხოვნასა და მიწოდებას შორის. შედეგად ახალგაზრდებს შორის უმუშევრობის დონე მცირდება, რაც ქვეყანაში მდგრადი ეკონომიკის განვითარებას შეუწყობს ხელს. დამაიმედებელია ის გარემოებაც, რომ ქვეყნებში, რომლებმაც თავის დროზე განათლების ეს მოდელი გერმანიისგან გადაიღეს და დანერგეს, უფრო ადვილად დაძლიეს ეკონომიკური კრიზისი.

ჩვენი კვლევის მიზანს წარმოადგენდა სამეწარმეო საქმიანობის მიმართ სასწავლებლების დამოკიდებულებების შესწავლა. კვლევა ჩატარდა 2017 წელს. გამოყენებულ იქნა თვისებრივი კვლევის მეთოდი, ჩაღრმავებული ინტერვიუ, რომლის მიზანია პროფესიული სასწავლებლის წარმომადგენლის/ების აზრისა და შეხედულებების სიღრმისეული შესწავლა.

მიზნობრივი შერჩევა მოხდა იმ სახელმწიფო საგანმანათლებლო დაწესებულებებიდან, რომელსაც ჰყავს სწავლის მსურველთა დიდი რაოდენობა და ქმნის საბაზრო მოხმარების საქონელს [5].

კვლევაში მონაწილეობდა სამი სამიზნე ჯგუფი:

1. ა(ა)იპ პროფესიული კოლეჯი „იკაროსის“ ადმინისტრაციის წარმომადგენელი [6];

2. გურჯაანის რაიონი, სოფ. კაჭრეთში ფუნქციონირებადი სსიპ საზოგადოებრივი კოლეჯი „აისის“ ადმინისტრაციის წარმომადგენელი [7];

3. სსიპ საზოგადოებრივი კოლეჯი „მერმისის“ ადმინისტრაცია-

ციის წარმომადგენელი [8].

ინტერვიუ განხორციელდა წინასწარ შემუშავებული კითხვარის მიხედვით. ამასთან, ჩაღრმავებული ინტერვიუ არის ნახევრად სტრუქტურირებული. იმ შემთხვევაში, თუ რეპონდენტის პასუხი ბუნდოვანი ან ზედპირულია და ვერ ხერხდება საყურადღებო ინფორმაციის მიღება, შესაძლებელია რესპონდენტისათვის ჩაღრმავებული კითხვების დასმა.

საგანმანათლებლო პროგრამები, რომელსაც ახორციელებს სამივე სასწავლო დაწესებულება, ეფუძნება პროფესიულ საგანმანათლებლო სტანდარტს ან პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამის ჩარჩო დოკუმენტს.

პროფესიულ კოლეჯ „იკაროსში“ სწავლება ხორციელდება 7 ძირითად პროგრამაზე: კულინარიული ხელოვნება, სარესტორნო საქმის/კვებისა და სასმელების სერვისი, სასტუმრო საქმის პროგრამები, ტუროპერატორი, გიდი, სომელიე. სპეციალობები: მზარეული, კონდიტერი, სარესტორნო საქმის მწარმოებელი, ბართენდერი (ბარმენი), სასტუმრო საქმის მწარმოებელი, მიმღებ რეცეფციონისტი, ტუროპერატორი, გიდი, სომელიე, კონსულტანტი-გამყიდველი.

კოლეჯში ყოველწლიურად იზრდება აღნიშნულ სპეციალობებზე სწავლის მსურველთა რაოდენობა. მისაღები გამოცდების პერიოდში რეგისტრანტთა რაოდენობა რამდენჯერმე აღემატება კოლეჯის მიერ გამოცხადებულ ადგილების რაოდენობას. პროგრამებზე სტუდენტთა ჩარიცხვა ხორციელდება ერთიანი პროფესიული ტესტირების საფუძველზე, რომლის ჩატარებას სპეციალური კომპიუტერული პროგრამის საშუალებით უზრუნველყოფს შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი. პიროვნება, რომელიც წარმატებით გაივლის ზემოაღნიშნულ ტესტირებას და მოხვდება რანჟირების სიაში, კოლეჯში უნდა წარმოადგინოს 9 კლასის დამთავრების დამადასტურებელი, საბაზო ზოგადი საგნების ატესტატი და სხვა დამატებითი დოკუმენტები, რის შემდეგაც ის ჩაირიცხება პროფესიულ სასწავლებელში, შეყვანილ იქნება სტუდენტების მონაცემთა ბაზაში და მასთან გაფორმდება ორმხრივი ხელშეკრულება.

კოლეჯის პედაგოგები არიან თბილისში არსებული სასტუმრო-რესტორნების, ტურსააგენტოებისა და კაფე-ბარების წამყვანი შეფმზარეულები, შეფკონდიტრები, გიდები, მენეჯერები. კოლეჯის კურსდამთავრებულთა დასაქმების საშუალო მაჩვენებელი არის 85%. პროგრამის განხორციელებისთვის სახელმწიფო ფარავს ყველა ხარჯს. მაგალითად, მასალა, მცირეფასიანი ინვენტარი, კომუნალური ხარჯები, ადმინისტრირების ხარჯი.

კვლევის პროცესში ყურადღება გამახვილდა ერთ-ერთ პროგრამაზე - კონდიტერი. ამ პროგრამის თეორიული და პრაქტიკული კომპონენტების გადანაწილება არის 40%-60%. თეორიული და პრაქტიკული საგნები ისწავლება პარალელურ რეჟიმში. პრაქტიკული კომპონენტი იყოფა ორ ნაწილად-სასწავლო პრაქტიკა და საწარმოო პრაქტიკა.

კონდიტერის პროგრამის ფარგლებში, სასწავლო საწარმოში, სტუდენტებს შეუძლიათ შემდეგი სახის ასორტიმენტის მომზადება: ნამცხვარი, ტორტი, შაქრის ყვავილი, შოკოლადის ნაწარმი, კარამელი. იმ შემთხვევაში თუ კოლეჯი გადანყვეტს სტუდენტის მიერ შექმნილი პროდუქტის გაყიდვას, შესაბამისად სტუდენტი გამოიმუშავებს საწარმოში მუშაობის ყველა უნარ-ჩვევებს და ასევე მიიღებს შესრულებული სამუშაოს შესაბამის შრომის ანაზღაურებას. კოლეჯი გაიანგარიშებს სხვადასხვა სახის პროდუქტზე ფასს ყველა სახის დანახარჯების გათვალისწინებით და ბაზარზე გაყიდვის შემთხვევაში განსაზღვრავს გასაყიდ ფასს. აღსანიშნავია, რომ სასწავლო საწარმოს შეუძლია რეალური საწარმოს კონკურენტი გახდეს, რომელიც ორიენტირებული იქნება ხარისხზე. კოლეჯს შესაძლებლობა ექნება შემოსული თანხებით გააუმჯობესოს კოლეჯის ინფრასტრუქტურა და გარკვეულწილად შეამციროს სახელმწიფოს მიერ პროგრამული დაფინანსების მოთხოვნა. კოლეჯი ასევე შეძლებს ეკონომიკური საქმიანობით მიღებული შემოსავლებიდან გადაიხადოს არსებული კანონმდებლობით დადგენილი გადასახადები. აღსანიშნავია ის გარემოებაც, რომ დამსაქმებელს საშუალება ექნება წარმოებაში დააკვირდეს და თვალყური ადევნოს მომუშავე სტუდენტის საქმიანობას, მის შრომისადმი დამოკიდებულებას, მის მიერ შე-

ქმნილ პროდუქტს და ადგილზევე შეარჩიოს მისთვის სასურველი კადრი.

საზოგადოებრივი კოლეჯი „კაჭრეთი“ საჯარო სამართლის იურიდიული პირია. კოლეჯში ფუნქციონირებს 37 პროგრამა შემდეგი სპეციალობებით: მევენახე-მეღვინე, მზარეული, მეფუტკრე, ფერმერი, ხილისა და ბოსტნეულის გადამამუშავებელი. ბოლო სამი წლის მანძილზე გამოიკვეთა უფრო მეტი დაინტერესება აღნიშნული პროფესიების მიმართ, ამალდა მოტივაციაც. გაჩნდა დასაქმებისა და თვითდასაქმების შესაძლებლობები. აღნიშნულ კოლეჯში აპლიკანტი რეგისტრირდება, აბარებს ერთიან ეროვნულ გამოცდას პროფესიული ტესტირების საფუძველზე, რომლის ჩატარებას სპეციალური კომპიუტერული პროგრამის საშუალებით უზრუნველყოფს შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი. რანჟირების დოკუმენტის გამოცემის შემდგომ ხდება ჩასარიცხი აპლიკანტებისათვის ხეშეკრულებების, ბრძანებების გამოცემა და ბაზაში ასახვა.

კოლეჯს ყველა პროფესიულ-საგანმანათლებლო პროგრამისათვის, რომელ-საც ის ახორციელებს, აქვს პრაქტიკული სწავლებისათვის საჭირო მატერია-ლურ-ტექნიკური ბაზა, რომელიც აღჭურვილია შესაბამისი ინვენტარით.

სასწავლებელს აქვს ორი ტიპის დაფინანსება: სუბსიდია და ვაუჩერული. სუბსიდიით ხდება ადმინისტრაციული და სამეურნეო ხარჯების დაფარვა, ხოლო ვაუჩერით - სასწავლო მასალების შეძენა და ხდება მასწავლებელთა ხელფასების გაცემა.

დანესებულებას აქვს სასწავლო პროგრამის შესაბამისი სასწავლო სანარმო, მაგ.: მეცხოველეობის ფერმა, ვენახი, ბაღი, საფუტკრე მეურნეობა, სკები, ხილისა და ბოსტნეულის გადამამუშავებელი მინი საკონსერვო ქარხანა, თანამედროვე და ტრადიციული ღვინის მარნები, რომელიც ინტენსიურად გამოიყენება პრაქტიკული კომპონენტის სწავლების პროცესში. რაც შეეხება ასორტიმენტს, შემდეგია: მწვანე და წითელი ტყემალი, წვენი-უეკლო მაყვლის, ალუბლის, ატმის, ტყემლის, ყურძნის, ღვინო, არაყი, კიტრის მწნილი, მურაბა, თაფლი. ყურადღება გამახვილდა ერთ — ერთ პროგრამაზე — ხილისა და ბოსტნეულის გადამამუშავებელი.

ამ პროგრამის სასწავლო პროცესი დაგეგმილია იმგვარად, რომ სწავლების თეორიულ ნაწილს (დაახლოებით 40%) სტუდენტი ეუფლება სასწავლებელში, ხოლო პრაქტიკულ ნაწილს, რომელიც სასწავლო პროგრამის 60%-ია, ხილისა და ბოსტნეულის გადასამუშავებელ კოლეჯის სასწავლო საწარმოში.

კოლეჯს საკუთარი სახსრებით შექმნილი პროდუქციის რეალიზაციის უფლება აქვს, ხოლო სასწავლო პროცესის შედეგად შექმნილი პროდუქციის - არა. მოსამზადებლად საჭირო პროდუქტი მოყავთ თავიანთ ბაღში. მოქმედებენ პრინციპით „ბოსტნიდან სუფრამდე“. კოლეჯს აქვს ხეხილის ბაღები, უეკლო მაცვალი, ვენახი, ბოსტანი და საფუტკრე მეურნეობა. შესაბამისი პროფესიის სტუდენტების მიერ ხდება პროდუქტის მოყვანა, გადამამუშავება და საბოლოო სახის მიცემა. სწავლების პროცესში შექმნილი პროდუქციის თვითღირებულება შედარებით დაბალია და შესაბამისად აღნიშნული გარემოება აისახება საბოლოო ფასზე. უნდა აღინიშნოს ის გარემოებაც, რომ კიტრს საკუთარი ბოსტნიდან იღებენ, რომელიც პროფესიული პროგრამა „მებაღეობის“ ფარგლებში აქვთ მოყვანილი.

იმ შემთხვევაში თუ კოლეჯი გადაწყვეტს სტუდენტის მიერ შექმნილი პროდუქტის გაყიდვას, რეალიზაციის შედეგად გაიზრდება კოლეჯის შემოსავლები, რაც მოხმარდება ისევ კოლეჯის ინფრატრუქტურის განვითარებას, მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის სრულყოფას, ახალი ტექნოლოგიების დანერგვას წარმოებაში. აღნიშნული შემოსავლებიდან კოლეჯს მიეცემა საშუალება გაზარდოს მასწავლებელთა შრომის ანაზღაურება. სტუდენტებს გამოუმუშავდებათ უფრო მაღალი პროფესიული კომპეტენციები, მიეცემათ დამატებითი ანაზღაურება და წარმატებული სტუდენტები დასაქმდებიან.

საზოგადოებრივი კოლეჯი „მერმისიკ“ საჯარო სამართლის იურიდიული პირია. კოლეჯში ხორციელდება 34 პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა (საგნობრივი) და პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამის ჩარჩო დოკუმენტის საფუძველზე შექმნილი 18 პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა (მოდულური). მათ შორის შემდეგი სპეციალობები: სამკერვალო ნაწარ-

მის სპეციალისტი, ტანსაცმლის მხატვრული კონსტრუირების სპეციალისტი, ხის მხატვრული დამუშავების სპეციალისტი, ფეხსაცმლისა და ტყავის აქსესუარების სპეციალისტი, დეკორატიულ-გამოყენებითი ქსოვილების სპეციალისტი, თექის ოსტატი, მემინანქრე. აღნიშნული სპეციალობებისადმი დაინტერესება დიდია. პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამის პირველად საფეხურზე სტუდენტთა ჩარიცხვა ხორციელდება ერთიანი პროფესიული ტესტირების საფუძველზე, რომლის ჩატარებას სპეციალური კომპიუტერული პროგრამის საშუალებით უზრუნველყოფს შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი. პირმა, რომელმაც წარმატებით გაიარა ზემოთაღნიშნული ტესტირება და მოხვდა რანჟირების სიაში, პირადი განცხადებისა და კოლეჯის მიერ მოთხოვნილი დოკუმენტაციის წარდგენის საფუძველზე, დირექტორის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით აპლიკანტი ირიცხება კოლეჯში პროფესიულ სტუდენტად და ხდება მათი სტუდენტების მონაცემთა ბაზაში შეყვანა.

ერთ—ერთი შერჩეულ პროგრამაში — „სამკერვალო ნაწარმის სპეციალისტი“, სასწავლო პროცესი დაგეგმილია და ხორციელდება საგანმანათლებლო პროგრამის სასწავლო გეგმის მიხედვით, რომელსაც ადგენს დაწესებულება პროგრამის შემუშავებისას.

პროფესიულ საგანმანათლებლო პროგრამაზე „სამკერვალო ნაწარმის სპეციალისტი“ პრაქტიკული ნაწილი შეადგენს პროგრამის მოცულობის 60%-ს, ხოლო თეორიული ნაწილი - პროგრამის მოცულობის 40%-ს.

რაც შეეხება დაფინანსებას, ვაუჩერული დაფინანსებიდან გადაიხდება პედაგოგთა ხელფასები და მასალის დანახარჯი, ხოლო პროგრამული დაფინანსებით იფარება კოლეჯის სხვა დანარჩენი ხარჯი. კოლეჯში იკერება ქალის, ბავშვისა და მამაკაცის ტანსაცმელი. ფასის გაანგარიშება ხდება შექმნილი პროდუქციის მასალის ღირებულების, განეული კომუნალური ხარჯის, ადმინისტრირების ხარჯის და კანონით გათვალისწინებული გადასახადის მიხედვით. იმ შემთხვევაში, თუ კოლეჯი გადაწყვეტს სტუდენტის მიერ შექმნილი პროდუქტის გაყიდვას, მიღებული თანხა მოხმარდება კოლეჯის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის სრულყოფას,

თანამშრომელთა და სტუდენტთა ნახალისებას.

მოქმედი კანონმდებლობით, საჯარო სამართლის იურიდიულ პირს აქვს ეკონომიკური საქმიანობის უფლება, თუმცა არ არის განსაზღვრული რამდენად აქვს სასწავლო პროცესში სახელმწიფო დაფინანსებით შექმნილი პროდუქციის რეალიზაციის უფლება. აღნიშნული საკითხის დარეგულირება უნდა მოხდეს კანონმდებლობით. ამასთანავე კანონით ან ნორმატიული აქტით მკაცრად უნდა განისაზღვროს სასწავლო პროცესში შექმნილი პროდუქციის თვითღირებულების გაანგარიშების წესი და რეალიზებული პროდუქციიდან მიღებული შემოსავლის განაწილებისა და განკარგვის წესი.

ზემოთაღნიშნული კოლეჯების მონაცემების განზოგადების საფუძველზე, შეიძლება ჩამოვაყალიბოთ შემდეგი დასკვნები:

1. საგანმანათლებლო დაწესებულება პრაქტიკული კომპონენტის განხორციელებას ახდენს თავისივე კოლეჯის სასწავლო საწარმოში. ზოგიერთ მათგანს აქვს პატარა სასტუმროები, მეცხოველეობის ფერმები ან მეფუტკრეობის ფერმები, მეურნეობები, ხილისა და ბოსტნეულის ან/და რძის პროდუქტების გადამამუშავებელი მინი ქარხნები, კაფეები. სასწავლო პრაქტიკის დროს ხდება რეალური საქონლის და/ან მომსახურების წარმოება. მოქმედი კანონმდებლობით, საჯარო სამართლის იურიდიულ პირს აქვს ეკონომიკური საქმიანობის უფლება, თუმცა არ არის განსაზღვრული რამდენად აქვს სასწავლო პროცესში სახელმწიფო დაფინანსებით შექმნილი პროდუქციის რეალიზაციის უფლება. თუმცა, ახალი კანონ-პროექტით მათ უკვე შეეძლებათ სასწავლო პროცესში შექმნილი პროდუქტის რეალიზებაც;

2. მონაცემების შედარებითი ანალიზმა აჩვენა, რომ კოლეჯების მიერ წარმოებული პროდუქცია მაღალი ხარისხისაა და ფასი ნაკლებია ბაზარზე არსებულ ფასთან შედარებით;

3. სიმულაციური გარემო/სასწავლო საწარმოს მოდელი, რომლის მფლობელი არის საგანმანათლებლო დაწესებულება, თუ სწორად იქნება გამოყენებული, ნამდვილ საწარმოს (ბიზნესს) აყენებს არაკონკურენტულ მდგომარეობაში. იმიტომ, რომ კოლეჯს ძირითად მატერიალურ რესურს (დანადგარები /ხელსაწყო-

ბი/აღჭურვილობა) სახელმწიფო აფინანსებს;

4. მნიშვნელოვანია რისკის ფაქტორის გათვალისწინება ციმისათვის, რომ საგანმანათლებლო დაწესებულებამ არ გაზარდოს საწარმოს წარმადობა. პროდუქციის რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავლებით კოლეჯი შეძლებს გაზარდოს წარმოების მოცულობა და სწავლას მიექცევა ნაკლები ყურადღება. სწორედ აქ არის საჭირო რეგულაცია - ერთი მხრივ რა ზღვრამდე შეიძლება მისი წარმოების მასშტაბების გაზრდა და მეორე მხრივ, რადგან სასწავლებელს პროდუქტის წარმოებაზე აქვს გარკვეული შეღავათები (სახელმწიფოს მხრიდან მასალებზე, აწარმოებს სწავლის პროცესშიც), პროდუქტის თვითღირებულება ჩვეულებრივი ქარხნისაგან განსხვავებით ბევრად დაბალი იქნება. როგორც კი სასწავლებლის მიერ შექმნილი პროდუქტის მასშტაბები გაიზრდება და გაყიდვის უფლება მიეცემა, ის ძლიერი კონკურენტი გახდება კერძო ბიზნესის. სწორედ აქ არის საჭირო სახელმწიფოს მხრიდან რეგულაცია წარმოების პროცესის ზომასთან დაკავშირებით, რომელიც შეიძლება დარეგულირდეს თვითღირებულების გაანგარიშების სქემის საშუალებით.

დასკვნა

ამრიგად, შეიძლება დავასკვნათ - ეკონომიკა რომ არ დაზარალებდეს, უნდა მოხდეს რეგულირება სახელმწიფოს მხრიდან:

1. თუ კოლეჯი დაბალ ფასად გაყიდის პროდუქტს (მხოლოდ დანახარჯები რომ ამოიღოს), მაშინ მსშტაბები უნდა შეზღუდოს;

2. სასწავლების მიერ შექმნილი პროდუქტის ფასი ისე უნდა დარეგულირდეს, რომ იგი არ იყოს თვითღირებულებაზე ნაკლები.

ვიდრე ქვეყანაში პროფესიული განათლების დუალური სწავლების ფორმა დაინერგება, შეიძლება აღნიშნული ალტერნატივა სახელმწიფოსთვის ამ ეტაპზე უფრო მისაღები იყოს. თუმცა, ამ ყოველივეს გათვალისწინებით, შესაძლოა ვიფიქროთ, რომ სამუშაოზე დაფუძნებული სწავლების პრაქტიკული კომპონენტის — სასწავლო საწარმოს მოდელის წახალისებით, ბიძგი მიეცეს კომპანიებს თვითონ ჩაერთონ სწავლის პროცესში.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. „პროფესიული განათლების განვითარების ხელშეწყობის პროგრამის“ ანგარიში (თბილისი. 2017); სსიპ განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი; პროფესიული განათლების ხარისხის უზრუნველყოფა. National center for educational quality enhancement; quality assurance of vocational education.

2. სამთავრობო პროგრამა-თავისუფლება, სწრაფი განვითარება, კეთილდღეობა (2016-2020), ნოემბერი 2016, 3. სოციალური განვითარება; 3.2 განათლება; 3.2.3 პროფესიული განათლება

3. სამთავრობო პროგრამა-თავისუფლება, სწრაფი განვითარება, კეთილდღეობა (2018-2020), დეკემბერი 2017, 3. სოციალური განვითარება; 3.2 განათლება, მეცნიერება და ახალგაზრდობა; 3.2.3 პროფესიული განათლება

4. საქართველოს კანონი პროფესიული განათლების შესახებ – პროექტი (მუხლი 30. პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების განმახორციელებელი საგანმანათლებლო დაწესებულების ეკონომიკური საქმიანობა) <http://mes.gov.ge/uploads/>

5. პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების პორტალი/გახდი პროფესიონალი და დასაქმდი <http://vet.ge/>

6. ა(ა)იპ პროფესიული კოლეჯი „იკაროსი“ <http://www.icarus.ge/index.php/en/>

7. სსიპ საზოგადოებრივი კოლეჯი „აისი“ <http://www.collegeaisi.ge/>

8. სსიპ საზოგადოებრივი კოლეჯი „მერმისის“ <http://www.mermiscollege.edu.ge/>

REFERENCES:

1. Report of Professional Education Development Program (Tbilisi, 2017); NATIONAL CENTER FOR EDUCATIONAL QUALITY ENHANCEMENT; QUALITY ASSURANCE OF VOCATIONAL EDUCATION

2. Government program (2016-2020), November 2016; 3. Social development; 3.2 Education; 3.2.3 Professional education.

3. Government program (2018-2020), December 2017; 3. Social development; 3.2 Education, science and youth; 3.2.3 Professional education.

4. Law of Georgia - Professional education; Project (Article 30. Vocational Education Program Implementing Educational Economic activity of the institution) - <http://mes.gov.ge/uploads/.pdf>

5. Became a professional –Portal of Professional Educational Institution - <http://vet.ge/>

6. Vocational College Icarus - <http://www.icarus.ge/index.php/en/>

7. LBPL Community College “Aisi” - <http://www.collegeaisi.ge/>

8. LBPL Community College “ Mermisi” - <http://www.mermisi-college.edu.ge/>

THE ECONOMIC BENEFIT DURING THE IMPLEMENTATION PROCESS OF THE WORK-BASED EDUCATIONAL MODEL IN PROFESSIONAL EDUCATIONAL INSTITUTES

Ia Piranishvili-Gigiberia,

PHD Student of
the St. Andrew the First Called
Georgian University Of the
Patriarchate of Georgia

RESUME

The Vocational education is discussed in this article as one of the prerequisites of eradication of the problem of unemployment, overcoming the poverty and a rise of socio-economic in the country. On the comparative basis, the successful practice and experience of the western countries is studied on the competencies/work based on the teaching sphere. The factors which can be impacted upon the direct transfer and introduction of the foreign country's model are discussed.

Georgian Professional Education Strategy (years 2013-2020) consists of several stages of cycle – from research on labour market

and evaluation of competencies achieved by students to arrangement of assisting employability.

At this stage, the work-based learning (WBL) model is being implemented in professional education system, so-called approach of considering the dual teaching. From this approach, the institute and the employer will split the competencies foreseen by the programme for the preparation of qualified personnel.

A main advantage of the work-based learning (WBL) model is to reduce expenses. The involvement and dividing up the responsibility of employers in preparation of professional personnel significantly reduces the money spent by the government on preparing one student; increases an indicator of effectiveness; ensures the demand for a work force and adjusts the supply; decreases the rate of unemployment, which is a guarantee of development of a stable economy in the country.

Key words: Vocational education; Dual education; Modular educational program; Community College.